

Osatyökykyisille
tie työelämään

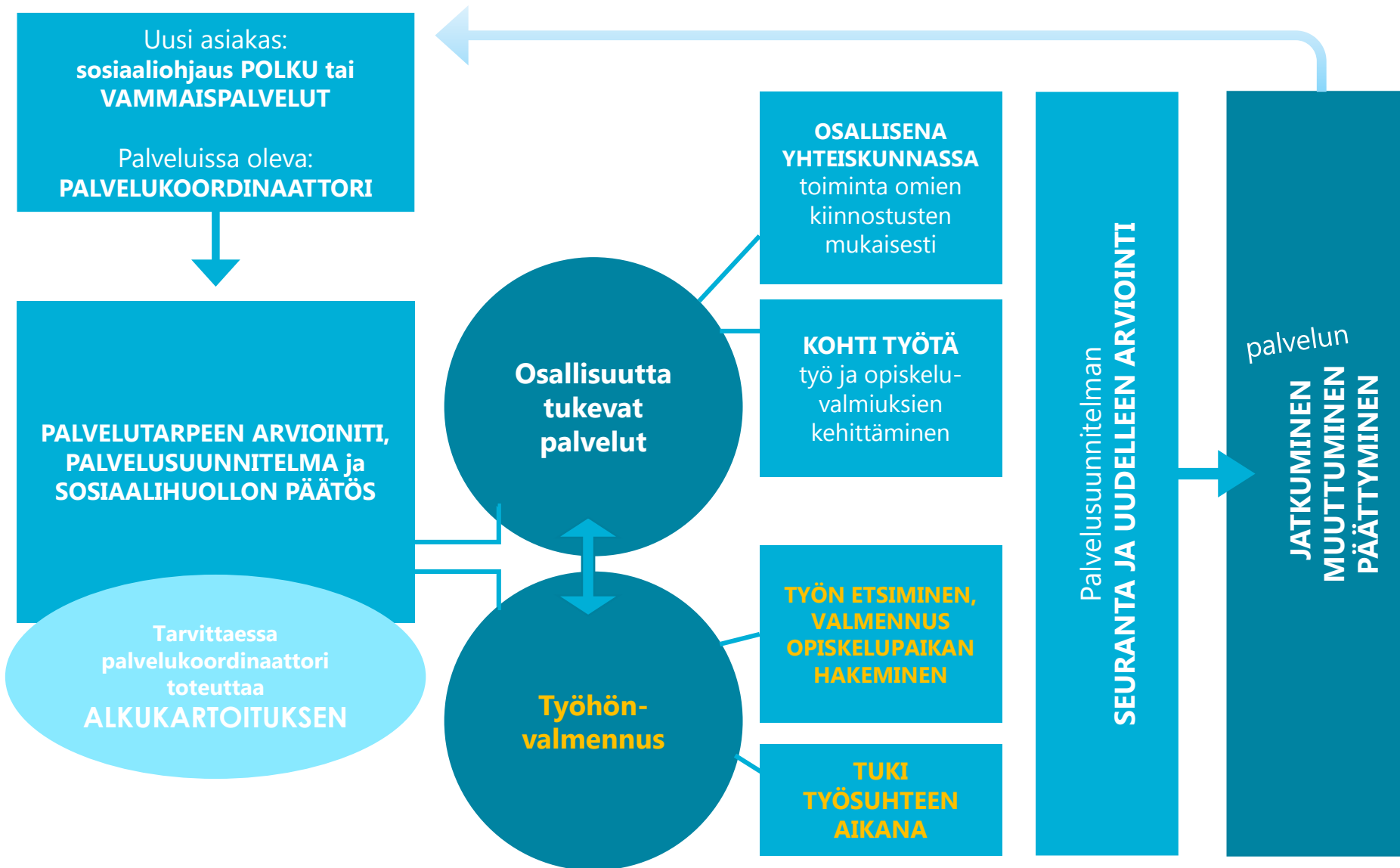
HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Kaikkien työpanosta tarvitaan

OTE

Näyttöön perustuva
TYÖHÖNVALMENNUS ja
TUETTU TYÖ
vammaispalveluissa

Toimintamalli osallisuuteen ja työllistymiseen
PÄHEE OTE – TYÖTOIMINNOISTA TÖIHIN

MUUTOKSEN KOHDE JA TAVOITE

- Kohderyhmänä (kehitys)vammaiset ja muut erityistä tukea tarvitsevat henkilöt vammaispalveluiden päiväaikaisessa toiminnassa (kehitysvammaisten erityishuoltolaki, sosiaalihuoltolaki)
- Työhönvalmennuksen maakunnallinen toimintamalli, joka mahdollistaa asiakkaiden siirtymisen työtoiminnasta palkkatyöhön työelämäosallisuus huomioiden
  - Lähtötilanteessa työtoiminnasta palkkatyöhön siirtyminen on ollut hyvin vähäistä
- Toimenpiteet:
  - avotyötoiminnan uudelleen määrittely
  - näyttöön perustuvan työhönvalmennuksen laatuksiterien käyttöönotto tuettuun työhön
  - työosaamisen arviointimenetelmien valinta työhönvalmennuksessa
  - Palvelujen käytön lisääminen työhönvalmennuksessa (te-palvelut, Kelan kuntoutuspalvelut)

TUETTU TYÖ TUKEE KEHITYSVAMMAISTEN HENKILÖIDEN TYÖLLISTYMISTÄ AVOIMILLE TYÖMARKKINOILLE

(Goldberg ym. 1990; Cimera 2011; Gray ym. 2000)

TUTKIMUSTEN PERUSTEELLA NÄYTTÖÄ ON SIITÄ, ETTÄ TYÖKESKUKSESSA TYÖSKENTELY EI LISÄÄ KEHITYSVAMMAISTEN TYÖLLISTYMISTÄ AVOIMILLE TYÖMARKKINOILLE

(Goldberg ym. 1990; Cimera 2011)

**Päijät-Hämeen alueen vammaispalveluissa
Pähee OTE –hankkeen lähtötilanne:**

**Päiväaikaisessa toiminnassa n. 800 henkilöä
Avotyötoiminta = työharjoittelu n.140 henkilöä
Tuetussa työssä = työsuhde 5 henkilöä**

TYÖLLISTYMISTÄ EDISTIVÄT :

- ✓ henkilön oma aktiivisuus
- ✓ perheen tuki
- ✓ **tehokas työvalmennus**
- ✓ työnantajan ja työyhteisön tuki ja työn arvostaminen
- ✓ työympäristön kehittäminen
- ✓ yrittäjänä toimimista mahdollisti oma tukihenkilö

Tulokset perustuvat laadullisiin tutkimuksiin

Lähde:

Kuntoutuksen vaikuttavuus kehitysvammaisten henkilöiden toimintakykyyn ja työelämään osallistumiseen sekä työllistymistä estävät ja edistävät tekijät: järjestelmällinen kirjallisuuskatsaus

Nina Nevala, Irmeli Pehkonen, Antti Teittinen, Hannu T. Vesala,
Pia Pörfors, Heidi Anttila

TYÖHÖNVALMENNUKSEN KEHITTÄMINEN

Vammaispalveluiden työhönvalmennuksen kehittäminen Pähee OTE –hankkeessa

LÄHTÖTILANNE

Aikamäärittelemätön
avotyötoiminta, avotyötä myös
omissa toimipaikoissa.
Lähtötilanteessa työllistyneitä
vähän.

Palveluissa ei ole motivoitu
ihmisiä tavoittelemaan
palkkatyötä.

Pitkä kartoitusaika ja työn etsintää
on tehty vähän.

Käytetty samoja työpaikkoja ja
aloja, joihin jo työllistytty.

NÄYTTÖÖN PERUSTUVAN TYÖHÖNVALMENNUSKSEN LAATUKRITEERIT

1.

**Työllistyminen avoimille
työmarkkinoille** asetetaan
ensisijaiseksi tavoitteeksi.

2.

Palvelu on avoin kaikille
niille, joiden
henkilökohtaisena
**tavoitteena on
palkkatyö.**

3.

Työn etsintä on
aktiivista ja ripeää.

4.

Asiakkaan työpaikkaan
liittyvät **valinnat ja
toiveet ovat kaiken
lähtökohtana.**

HANKKEEN TULOKSIA ja JATKOTAVOITTEET

Aikamääritelty työharjoittelu
oikeissa työpaikoissa (ent.
avotyötoiminta) tavoitteena
työllistyminen.
Työhönvalmennuksen käsikirja
Työllistyneitä 5 > 32 <

Muodostettu laatukriteerien
mukaiset toimintasuunnitelmat.
> ohjataan motivoituneita asiakkaita
työhönvalmennukseen

Työhönvalmennuksen käsikirja
> työharjoittelupaikkoja ja
työllistymisiä toteutunut

Käytössä RATKES menetelmät
> Työllistyneitä aiempaa laajemmille
työaloille
> Hyödynnetään jatkossa enemmän
työn muotoilua

Vammaispalveluiden työhönvalmennuksen kehittäminen Pähee OTE –hankkeessa

LÄHTÖTILANNE

Palvelurakenne, resurssointi ja tahtotila eivät ole riittävästi vastanneet työllistymisen tarpeisiin

Työhönvalmennusta on toteutettu vammaispalveluissa integroitumatta yleisiin työllistymispalveluihin

Tieto etuuksista ei ole ollut riittävä, koska palvelun tavoite ei ole ollut palkkatyöllistymisessä

NÄYTTÖÖN PERUSTUVAN TYÖHÖNVALMENNUKSEN LAATUKRITEERIT

5.

Työllistyvä henkilö saa riittävän pitkän ja yksilöllisiä tarpeita vastaavan **työhönvalmennuksen sekä tuen** työtehtävistä suoriutumiseen.

6.

Työhönvalmennus tekee **yhteistyötä** muun palvelujärjestelmän kanssa.

7.

Taloudellisia tukia ja etuuksia koskeva neuvonta ja ohjaus sisältyvät työhönvalmennukseen.

HANKKEEN TULOKSIA ja JATKOTAVOITTEET

Toimintakulttuurin muutos mahdollistaa laadukkaamman työhönvalmennuksen.
Vertaisvalmentajakokeilu

Työllistyvä asiakas ilmoittautuu TE-palvelujen työttömäksi työnhakijaksi.
Ohjaamo yhteistyö tms.

Osaamisen lisääminen (koulutus, kehittäjätiimi, käsikirja)

TYÖHÖNVALMENNUKSEN VAIHEET

Määräaikainen

Työharjoittelu

Työn aloitus:
työntekijän mukana
työhönvalmentaja
(ja vertaisvalmentaja)
Työnmuotoilu (työtehtävät,
työaika, apuvälineet jne.)

Työpaikalla työn ohjaaminen:
työhön ohjauksen tarvetta ja
laajuutta tarkastellaan
työntekijän, työnantajan ja
työhönvalmentajan kanssa,
+ **vertaisvalmentajan** tuki
Työn jatkomuotoilu

Väliarviointi (1-3kk) määräytyy
työntekijän oppimisen, työkyvyn
ja kehityksen mukaan
Loppuarviointi (1-12kk)
yhdessä sovitun
suunnitelman mukaisesti.
Todistus työharjoittelusta
(vahvuuksien arviointi)

Jatkotoimenpiteet

a) **Työllistyminen:**
Palkkaus,- ym. tuet (työttömäksi
työnhakijaksi ilmoittautuminen) ja
neuvonta työntekijälle ja
työnantajalle

b) Ei työllistyy:
työhönvalmentaja ja
työkykykoordinaattori
miettivät asiakkaan kanssa
uutta vaihtoehtoa

Työhön- valmennuksen alkutoimet myös opintoihin

Alkukartoitus,

työn etsintä
(hakemukset, cv:t,
yrityskäynnit),

**työllistymisen
suunnitelma** (tavoite),

työelämätaitojen
vahvistaminen

Palvelun aloitus

Ohjautuminen
palveluohjauksesta ja
koordinaatiosta (tyko)

Palvelu on kaikille
työllistymiseen
motivoituneille henkilöille

Työllistyminen

Työhönvalmentaja:

Työsopimusasioista
huolehtiminen ja
ymmärryksen varmistaminen
työnantaja ja työntekijä

Työnmuotoilu tarvittaessa

Työolosuhteiden
muutostuet,
apuvälinehankinnat yms.

Työnantajan, työyhteisön ja
työntekijän tuki, neuvonta ja
ohjaus aina tarvittaessa

+ vertaisvalmentaja

Työllisyyden tukeminen

Työhönvalmentaja:

työntekijän ja työnantajan
kanssa keskustelut – koonti
1x/vuodessa

mahdollisiin
muutostarpeisiin reagointi,
+ vertaisvalmentaja

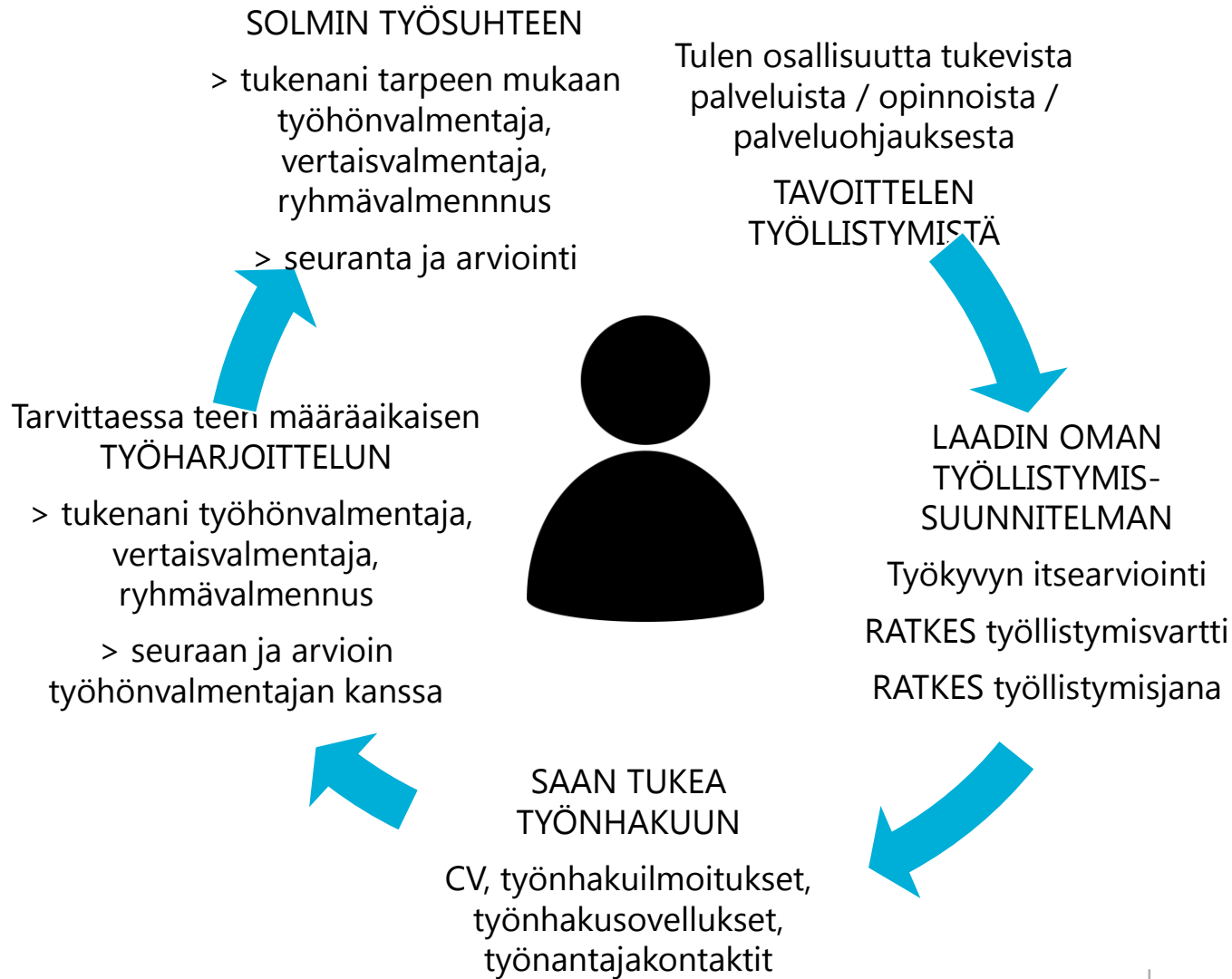
työsuoriutumisen ja
työmotivaation seuranta ja
muutoksiin reagointi:
kannustus ja motivointi

Työsuhteen päätyminen
asiakirjat ym. toimet

Työhönvalmentaja ja
työkykykoordinaattori:
jatkovaihtoehtojen kartoitus

ASIAKKAANA TYÖHÖNVALMENNUKSESSA

TYÖHÖNVALMENTAJANA

TYÖNANTAJAYHTEISTYÖ

1

STARTTI

Motivoitunut
työnhakija

Ohjaten uralle/
työkyvyn
itsearviointi (voi
olla tehtynä aiemmassa
palvelussa)

RATKES
työllistymisvartti
ja jana

Työllistymisen
edut ja vastuut
työnhakijalle

2

TYÖNHAKU

Henkilökohtaisten tarpeiden pohjalta avoimilta työmarkkinoilta toimien ripeästi

3

tarvittaessa
TYÖHARJOITTELU

Tarvittaessa
määräaikainen
työharjoittelu(t)

Työn muotoilu

Tuen
rakentaminen
työllistyjälle

Seuranta ja
arviointi

4

ennen
TYÖLLISTYMISTÄ

TE-palvelut > työttömäksi työnhakijaksi
ilmoittautuminen

Tukiselvittelyt
(Kela, verohallinto, TE-palvelut ym.)

5

TYÖSUHDE

Seuranta ja arviointi > Tarvittava reagointi

Mikä **TYÖHÖNVALMENNUSPALVELUSSA** muuttuu?

**ASTAKKAAN
PALVELUTARPEEN
TUNNISTAMINEN JA
PALVELUUN OHJAAMINEN**

- **Palveluun ohjautuminen**

PHHYKY Sosiaalihuollon palveluohjaus POLKU p. 03 819 4850 (ark. klo 9-15)

PHHYKY vammaispalvelut ohjaus ja neuvonta p. 044 018 7045 (ark. klo 9-12)

Koordinointiohjaus PHHYKYn päiväaikaisissa toiminnoissa
(työkykykoordinaattori) p. 044 416 4586

Heinola vammaispalvelut p. 050 595 8853 / 044 797 8548 (ark. klo 9-10)

- Palvelu on **työllistymiseen motivoituneille** vammaisille henkilöille
- Palveluun ohjaututaan osallisuuden ja työllistymisen laatukriteerien mukaisesta päiväaikaisesta toiminnasta tai suoraan opinnoista / palveluohjauksesta

**TYÖ- JA TOIMINTAKYVYN
SEKÄ OSAAMISEN
TUNNISTAMISEN JA
ARVIOINNIN
MENETELMÄT**

- Työkykyä tunnustetaan henkilökohtaisen osaamisen ja **työllistymistoiveiden** pohjalta

Välineinä esim: Ohjaten uralle!, Työelämävalmiuksien itsearviointi,

Ratkaisukeskeinen –työote (RATKES -jana ja työllisyysvartti)

- Työkykyä tunnustetaan ja arvioidaan aidoissa työympäristöissä (määräaikaisen työharjoittelun väli –ja loppuarviointi)

Mikä **TYÖHÖNVALMENNUSPALVELUSSA** muuttuu?

**ASIAKASLÄHTÖINEN,
OIKE-AIKAINEN JA
PITKÄKESTOINEN
TUKI**

- Tarpeen mukainen ja ajallisesti määrittelemätön ohjaus **työllistyjälle** opintoihin, työn, hakuun, työharjoitteluun, työllistymiseen ja työssä pysymiseen
  - Työhönvalmentajan lisäksi palvelun tukea lisättävissä vertaisvalmentajan – ja/tai vertaisryhmän tuella
- Tarpeen mukainen työhönvalmentajan tuki **työnantajalle** työharjoittelussa ja työllistymisessä koko työsuhteen ajan
  - mm. infopaketti, tukiselvittely – ja haku, työnmuotoilu, työyhteisövalmennus, asiakastyöntekijän ohjaus ja työssä suoriutumisen arviointi
- Työharjoittelu (entinen avotyötoiminta) tapahtuu aidoissa työympäristöissä määräaikaisena ja sen tavoitteena on työllistyminen
- Työnhakija ilmoittautuu työttömäksi työnhakijaksi (te-palvelut), työllistymisen ollessa ajankohtaista

**TIIVIS
TYÖNANTAJAYHTEISTYÖ**

- Yrittäjälähtöinen näkökulma työnantajayhteistyöhön
- Työnantajakontaktien seuranta ja yhteinen viestintä työhönvalmennuksen valmentajien kesken
- Työhönvalmennuksen vuosittainen viestintäsuunnitelma

MAAKUNNALLISEN
YHTEISTYÖVERKOSTON
KOONTI

- **Maakunnallinen kehittäjätiimi**

Vammaispalveluiden työhönvalmentajat ja työ(hön)valmennusta tekevät ohjaajat sekä toimipaikkojen esimiehet

Yhteistoiminnallinen kouluttautuminen ja toiminnan kehittäminen

PALVELUVERKOSTON
KARTOITUS, KUVAUS JA
OPTIMOINTI

- Palveluiden koontia ajankohtaisesti tiedotettuna
Yhteisesti asiakkaille ja työhönvalmentajille
Facebook tiedotuskanavana
Työhönvalmennuksen käsikirja (päivitysvastuu)